

Een „waterballet” van Waterhoentjes. Op 3 Maart 1939 fietsend langs de Waalsdorperweg doet een vreemd plassend geluid in de brede ondiepe gracht langs het St. Aloysiusgesticht mij afstappen. Ik neem het volgende waar.

Op korte afstand van elkaar liggen twee paren waterhoentjes op de rug met de naar beneden gerichte staarten tegen elkaar; alle vier individuen slaan met de vleugels op en neer (om 't evenwicht te handhaven?), terwijl het contact van de twee van ieder paar wordt gehandhaafd door middel van de poten, uitgestrekt en telkens weer houvast zoekend met de lange tenen op de ventrale zijde van de andere partner. Eén der twee paren komt dicht bij de wal, verliest het contact, richt zich op (vermoeienis?), doch hervat spoedig het „spel”. Een paar minuten zet zich dit voort met veel geklapper van de vleugels in 't water; vervolgens gaat het eerste paar op de wal, één van de partners hiervan rent weg tussen de bomen door, achtervolgd door de andere; het andere paar volgt spoedig op de wal, doch de beide individuen hiervan gaan rustig op pl.m. 1 m. afstand bezig met het oppoetsen van de veren.

Het is mij niet mogelijk over het geslacht der vier dieren te oordelen. Het eerste paar liet tweemaal een hard „krak”-achtig geluid horen, nadat het zich uit de achteroverliggende houding weer had opgericht in 't water.

Tot zover de door mij waargenomen feiten. Hebben we bij dit zonderlinge gedrag te denken aan copulatie, aan een soort baltsen? Het zou mij aangenaam zijn hierover het oordeel van bevoegde vogelkundigen of dierpsychologen te vernemen.

¹s-Gravenhage.

Dr. G. POSTMA.

Nog een late Zwartkop-tuinfluiter. Op Maandag 28 Nov. 1938, 's middags één uur, zagen wij in onzen tuin een mannetje zwartkop-tuinfluiter, eerst in een rozenperk, daarna in een hortensia naar voedsel zoekend, op korten afstand van onze huiskamer. Ik had gelegenheid, aan de hand van afbeeldingen in Kleinschmidt, mijn vrouw het groote verschil te demonstreeren tusschen dit vogeltje en een zwartkopmees. Wat ons verder opviel, was, dat het zwarte petje met een paar slippen wat slordig omhoog stond, als een kuifje. Na enkele minuten verdween het diertje weer.

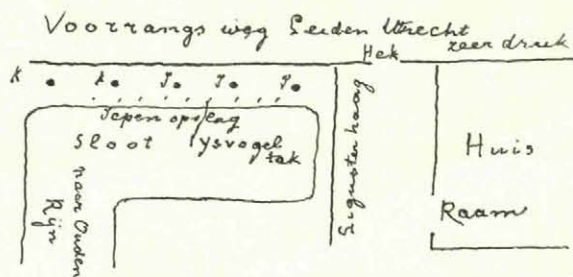
Den Haag.

W. TOLSMAN.

Over IJsvogels en Atalanta. In de schoolbibliotheek hebben we vele jaargangen van „De Levende Natuur”, ze gaan echter niet verder dan 1930. In een van deze jaargangen vond ik ook een vraag over broedplaatsen van IJsvogels. Nu weet ik er geen, maar misschien interesseert u het volgende:

Sedert een paar jaar overwinteren in Alphen 3 à 4 IJsvogels, ze hebben allen een apart visgebied waar er nooit meer dan één is. Twee huizen aan de Rijn en één in het land, terwijl de vierde, die er niet altijd is, rondzwerft. Verleden jaar heeft er een zich doodgevlagen tegen een glasruit, maar dit jaar zagen we er al weer vier. Een van de vogels heeft zijn jachtgebied in onze tuin en ik kan hem altijd door het raam zien zitten. Hierbij een schetsje van die plaats.

Het is haast onbegrijpelijk, dat het dier zich langs deze drukke weg door geen verkeer laat verontrusten en steeds terug komt. Hij vliegt slechts weg voor een voetganger, die dichtbij passeert of luidruchtig is, voor een bakfiets en voor een luidruchtigen fietser. Om auto's geeft hij helemaal niets, ook om fietsers die normaal voorbij rijden geeft hij niets. Ik bedoel hiermee natuurlijk het verkeer aan zijn kant, niet dat aan de andere, want dat laat hem koud. Omstreeks 12 uur, als iedereen naar huis gaat, is hij er nooit, ook niet om 4 uur, als de scholen uitgaan, maar wel om kwart voor één en half vijf, hoe weet hij dat? Wonderlijk.



In het Novembernummer stond een stukje van U over „Stip Atalanta's”.

Van het voorjaar las ik uit de bibliotheek uw boekje: „Vlinders, Vogels en Bloemen”, daarin ging het ook over die Atalanta, en dus ben ik van de zomer er op uitgegaan om haar te zien en werkelijk ik ving er een op 24 Augustus. Daar ik dicht bij een kwekerij woon, waar ik vaak heen ga om insecten te bestuderen spreekt het vanzelf, dat ik daar ging uitkijken naar zulke Atalanta's. En ik vond er weldra veel, in de maand September waren er wel op elke 12 gewone 2 met stippen, tot mijn spijt heb ik geen data enz. opgeschreven, want ik dacht, dat ze van 't jaar algemeen

waren. De twee stip-Atalanta's verschilden onderling nog wat, de ene had grote zeer duidelijke stippen en miste de eindknopjes van de sprieten, inplaats daarvan had hij een uitstekend puntje aan twee kanten. De andere had hele kleine stippen en normale sprieten. Ik ving op 23 September bovendien nog een dwergvorm van de Atalanta.

J. SPREY.

Zie de mededeling van den Heer Ceton in de afl. van Febr. '39 blz. 319.

RED.

Sperwer en Reigers. Op de laatste Zondag van 1938 had ik nog een interessante waarneming, voor mij althans. Ik liep over de weg naar het hek van onze tuin, toen plotseling mijn aandacht werd getrokken door een Sperwer. Het beest dat zich aan de drukke weg niet stoorde, had hier zijn jachtveld, hij kwam aanglijden boven ons huis, en stortte toen met een enorme snelheid naar beneden, zijn doel was blijkbaar het „mussenboompje”, zo genoemd omdat het altijd vol mussen zit ('t is eigenlijk een struik). De sperwer vloog er niet pardoes in, maar remde en liep ongelofelijk handig over een paar takken, greep een van de totaal verraste mussen en wou zijn maal beginnen; nu kwam ik 't hek binnen en smiet dit hard achter me dicht, daardoor werd de sperwer blijkbaar overrompeld, hij sloeg zijn vleugels heen en weer om zo spoedig mogelijk weg te komen en liet zijn prooi ni de steek. Ik ging op de struik toe, de mus leefde nog, maar was als verlamd (van schrik?). De volgende dagen ging het beter met hem en dank zij goede verzorging door mijn broer haalde hij het leven nog. De sperwer had hem blijkbaar nog slechts beetgegrepen. Het drama liep dus nogal vreedzaam af.

Er is hier bij ons in de buurt een bos, eigenlijk een tuin, pl.m. 4 ha., met een massa vogels, het is ook een Reiger-broedplaats, in 1938 broedden er 7 paren. Ook Torenvalken broeden er, meestal pl.m. 4 paren. Een pracht gezicht is het om in Augustus een stuk of zes thuis te zien komen, dan kringen ze hoe langer hoe hoger en laten zich dan als een stuk steen tussen de bomen vallen. Het thuiskomen van de reigers is ook mooi, ze laten zich al zwevend langzaam zakken, tot ze hun „slaap”boom bereikt hebben, dan grijpen hun poten een tak, de machtige vleugels worden ingetrokken en tegen de horizon tekent zich het bekende reigersilhouet af. Het bos is particulier eigendom, ik ben er nog nooit in geweest, maar ken het van buiten.

Alphen a.d. Rijn, 1 Dec. '38.

JETSE SPREY.

Het Botervisje (*Centronotus guppellus*). Het was in het begin van Nov. '34, toen we met ons tweeën naar de slikken wandelden. Er liep een flinke eb. Het viel ons op, dat op een plaats (de Kooijhoek) een bijzonder groot aantal zilverbreeuwen aan het vissen waren. Een visserman, die hier ook naar stond te kijken zei, toen we naderbij kwamen „er valt zeker nog al wat te halen”. Wij bleven aan de kant van de dijk zitten totdat het water van deze plaats weggeëbd was, toen de laarzen aan en eens even kijken wat er aan 't handje was.



Op het slagveld was weinig te zien van hetgeen er afgespeeld was. Hier en daar lagen dotten mossels en verder was er nog steeds niet te zien waar de zilverbreeuwen zo verwoed voor aan het

vissen waren. Onwillekeurig schopte ik een dot mossels opzij . . . en het raadsel was opgelost. Drie gladde botervisjes kronkelden er vlug weg. Toen moesten er meer mosseldotten opgelicht worden en telkens kronkelde er botervisjes weg, soms wel zes tegelijk.

6 Nov. '38, 12 u. 10 laag water. Ik ging naar de Helderse zeedijk zeerupsen (*Lepidonotus squamatus*) halen voor m'n zeewaterbakje. Toen ik zo in het tussengestorte puin aan het rommelen was leefde het op plaatsen van de botervisjes. Twee nam ik er mee naar huis; maar toen ik ze thuis uit de transportbus wilde halen waren ze reeds dood. Daar ze nogal met elkander verschilden van type en kleur, o.a. de een had 11 zwarte rugvlekken aan één kant van de rugvin, terwijl de andere (de grootste van de twee) er maar 9 had, welke veel fletser van kleur waren, dacht ik, dat het een ♂ en een ♀ was. Doch het bleken twee kuitrijpe ♀♀ te zijn. Zou dit een trek zijn op zoek naar een paaipplaats?

Van het botervisje wordt beweerd, dat ze haar kuit deponeren zou in de holte van een oester. Maar er zijn daar natuurlijk geen oesters.

Wie weet er meer van deze bewoners der Noordelijke IJszee, welke hier als zeldzaam aange-schreven staan?

Korte Vliet 1, Koegras.

GERRIT DE BEURS.

Vroege Hommels. Als leek vermoedende dat zulks vroeg in het jaar is, meld ik, dat ik 4-III-'39 drie hommels zag, twee steenhommels en één aardhommel in crocussen rustende omstreeks 4 uur. Tot onze spijt liet ik na de temperatuur buiten te noteren.

R. M. WICHERS WIERDSMA.